

Provinciale Waterstaat van Groningen

Nr. 5884.

GRONINGEN, 25 Juni 1953.

BIJLAGEN { terug div.
 { nieuw -

Molen 99
Tekeningen en
Brief naar Waterschap
10/7 '53

Bericht op brief N.V. Spaans
dd. 15 Juni 1953.

ONDERWERP: Windwatermolen nr. 99.
waterschap Het Lageland.

De mij om bericht en raad verstrekte brief van de firma Spaans dd. 15 Juni 1953, welke hierbij teruggaat, geeft mij aanleiding tot de volgende opmerkingen.

Bij besluit van Gedeputeerde Staten dd. 1 Mei 1953, nr. 3740/36c., 1e afd. is aan het bestuur van het waterschap Lageland toestemming verleend de molenroeden tijdelijk te demonteren en onverminderd de bepalingen van de Hinderwet, de motor en een nieuwe vijzel in de molen te installeren, een en ander onder nadere aanwijzingen van de Provinciale Groningse Molencommissie. Naar ik ben ingelicht heeft de heer Spaans het waterschap aangeboden een ontwerp te maken en een prijsopgave te doen voor het in orde maken van de onderbouw van deze watermolen.

Zonder in details te treden, mag er vooreerst op worden gewezen, dat dit ontwerp uitgaat van een opheffing van de 2 bestaande vijzelbakken en het daarvoor in de plaats stellen van één nieuwe, centrale vijzelbak, waarvoor beduidend meer werk zal moeten worden verricht dan waarop dezerzijds werd gerekend. Niet alleen zullen daardoor meerdere waterbouwkundige voorzieningen (schermwand onder de afsluitklep, beschoeiing ter weerszijden van de inloop voor de vijzelbak) moeten worden getroffen, welke niet op de tekening van de firma Spaans voorkomen, doch ook het windaandrijvingswerk in de molen zal een verandering moeten ondergaan ten einde inplaats van de 2 excentrische vijzels één centraalgelegen

AAN:
DE PROVINCIALE MOLENCOMMISSIE,
MR. R. BOLT,

Secretaris,
Typ. B. Provinciehuis, GRONINGEN.
Coll. B

vijzel aan te drijven.

Laatstbedoelde wijziging zou niet in het werk van de firma Spaans begrepen zijn.

Op zichzelf behoeft dit grotere vernieuwingswerk geen bezwaar te zijn, doch het betreffende waterschap dient er rekening mede te houden dat de kosten voor dit meerdere werk vermoedelijk niet voor subsidie in aanmerking komen, omdat op veel goedkopere wijze de nagenoeg bestaande toestand kan worden hersteld, hetgeen technisch aanvaardbaar is te achten.

Dan komt mij het bedrag van f. 25.000,-- alleen voor het klaarmaken van de onderbouw van de watermolen, ondanks het meerdere werk, wel erg hoog voor.

Het waterschapsbestuur, hierover door mij geraadpleegd, is dezelfde mening toegedaan en wil ook om andere redenen hierop niet ingaan. Het bestuur zal thans op korte termijn enkele andere terzake kundige firma's uitnodigen prijsopgave te doen. Inmiddels zou voor de goede orde aan de firma Spaans in antwoord op bijgaande brief kunnen worden bericht, dat zonder in bijzonderheden te treden het technische deel van het vernieuwingsplan voor de onderbouw van de onderhavige windwatermolen in beginsel weliswaar aanvaardbaar is, indien daaraan de voornoemde waterbouwkundige voorzieningen worden getroffen, doch dat de prijs en de aan de uitvoering verbonden voorwaarden (waaronder b.v. het risico van de uitvoering van het waterbouwkundig deel van het werk komt niet ten laste van de Fa. Spaans) door het waterschap niet kunnen worden geaccepteerd, terwijl het waterschapsbestuur ook blijk heeft gegeven er niet voor te voelen veel meer dan het strikt nodige werk te doen uitvoeren, omdat dat dan waarschijnlijk niet voor subsidie in aanmerking komt.

Ik moge U adviseren in bovenstaande zin te handelen en overigens de plannen van andere gegadigden voor dit werk af te wachten.

DE INGENIEUR VAN DE
PROVINCIALE WATERSTAAT:

C. Winkler
(C. Winkler)

*afgepoeciert
17 juli '53 met
afkruisje o. tekening
naar het Waterschap*

Afschrift.

MINISTERIE VAN ONDERWIJS, KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN

AAN

het bestuur van het
waterschap "Het Lageland",
p/a de Heer H. Venhuizen,
Overschild.

Uw brief van
14 Maart 1952.

Afdeling en nummer
O.K.N. 343583^I

'S-GRAVENHAGE
20 Juli 1953.

Onderwerp
windwatermolen
Waterschap "Het Lage-
land" te Slochteren.

Molen 99

BWO

In antwoord op bovenvermelde, tot de Rijksdienst voor de Monumentenzorg gerichte brief, waarvan ik de behandeling heb overgenomen, deel ik U mede, dat ik geen aanleiding kan vinden gunstig te beschikken op Uw verzoek, tot sloping van de windwatermolen van Uw waterschap te mogen overgaan.

Mij is gebleken dat het in de bedoeling ligt, de molen te behouden in het kader van de Wet tot Bescherming van Waterstaatswerken in Oorlogstijd. U zoudt zich ter zake kunnen wenden tot Gedeputeerde Staten Uwer provincie.

De Minister van
Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen,
Voor de Minister,
Het Hoofd van de Afdeling
Oudheidkunde en Natuurbescherming,
(get.) Rohling.
Voor eensluidend afschrift,
De Chef van het Kabinet,

(Mr. A. van der Ent).

ADRES: NIEUWE UITLEG 1 - PRINSESSEGRACHT 15, 'S-GRAVENHAGE - TELEFOON: 01700-185090

Verzoeken één onderwerp per brief te behandelen en bij beantwoording afdeling, nummer en datum te vermelden

J. Oostinga
1

Provinciale Waterstaat van Groningen

Nr. 11950.

GRONINGEN, 20 December 1953.

BIJLAGEN { terug 1 brief Minister Verkeer en Waterstaat d.d. 19 October 1953, ~~mauw~~ nr. 60063 afd. A.

Bericht op Brief Ged. Staten
d.d. 30 October 1953, nr. 15379/13, 1e afd.

ONDERWERP: Waterschap Lageland;
windwatermolen.

In antwoord op Uw nevenvermelde brief heb ik dezer Uw College het volgende mede te delen.

Nu, blijkens zijn hierbijteruggaande brief d.d. 19 October 1953, nr. 60063 afd. A, de Minister van Verkeer en Waterstaat zich kan verenigen met Uw voorstel het behoud van de windwatermolen van het waterschap Lageland te regelen op grond van de Wet Bescherming Waterstaatswerken Oorlogstijd, ware het waterschapsbestuur hiervan in kennis te stellen en op te dragen de onderhavige windwatermolen te herstellen, o.q. ^{ta/} vernieuwen volgens onderstaande in de raming vervatte aanwijzingen, waarbij het waterschapsbestuur er op kan worden gewezen, dat in de herstelkosten zal worden gesubsidieerd op de in de Wet voorgeschreven wijze, terwijl in de onderhoudskosten in beginsel ook op enige Rijkssubsidie mag worden gerekend, indien zulks noodzakelijk zou blijken.

Werden omstreeks een jaar geleden de herstelkosten van deze molen met minimale voorzieningen geraamd op f.21.000,-, thans ben ik van mening, dat het wenselijk is enkele onderdelen van de molen geheel te vernieuwen in plaats van gedeeltelijk te herstellen, zoals destijds in de bedoeling lag, o.m. de betonnen vijzelbak (rekening houdend met een toekomstig verlaagd polderpeil), een tweede stalen roede annex houten hekwerk en de rietbedekking (alle 8 velden). Gespecificeerd kunnen de herstelwerkzaamheden met de geraamde kosten als volgt worden opgegeven:

Aan
Heren Gedeputeerde Staten
der provincie
GRONINGEN

766 017

(bedrag inclusief omzetbelasting, winst aannemer, soc. lasten, ens.)

een nieuwe stalen vijzel (van dezelfde doorsnede, helling en speed, doch grotere lengte dan van de bestaande grote vijzel)	f. 6.000,-
een nieuwe gewapend betonnen vijzelbak (in plaats van de bestaande grote vijzelbak, naar beneden toe verlengd i.v.m. nieuw toekomstig polderpeil)	f. 3.000,-
gewapend beton-fundatie voor in de molen te plaatsen bestaande electro-motor	f. 1.000,-
bestaande electro-motor monteren	f. 3.000,-
annex transmissie wind-motor e.a.	
2 nieuwe stalen roeden met stroomlijn neus en romkleppen (vlucht 23,50 m)	f. 4.700,-
bijbehorend houten hekwerk voor beide roeden	f. 3.000,-
nieuwe lange spruit	f. 800,-
metselwerk herstellen, wateruitloop schonen, deuren en ramen herstellen, kruiwerk gangbaar maken, kammen vernieuwen, ijzerwerkonderdelen vernieuwen, en andere kleine voorzieningen te samen	f. 1.500,-
rietbedekking geheel vernieuwen	f. 3.000,-
verf- en carbolineerwerk	f. 1.000,-
totaal	f. 27.000,-

Aan het waterschapsbestuur ware in overweging te geven voor de uitvoering van deze herstelwerkzaamheden terstond gespecificeerde prijsopgaven te vragen, e.m. van enkele gerenommeerde molenmakers in de provincie Groningen, waarvoor kan worden gesuggereerd: Wiertsema te Scheemda, Bremer te Adorp en Holman te Streebos.

Uit de ervaring blijkt namelijk, dat de fabrikanten van poldergemalen, die zich tot de waterschapsbesturen wenden, onvoldoende bekend zijn met het gespecialiseerde molenmakerswerk en ongerechtvaardigd hoge prijsopgaven dienaangaande insturen.

Het waterschapsbestuur heeft zich eerst met de firma Spaans te Hoofddorp en vervolgens met de firma Landustrie te Sneek verstaan. Laatstgenoemde stelde voor de molen in de bestaande toestand summier te herstellen en daarnaast een afzonderlijk nieuw gemaal te stichten.

De kostenverhoudingen - de molensubsidie in aanmerking nemende - bleken echter zodanig te liggen, dat het waterschapsbestuur kortgeleden te kennen heeft gegeven van laatstbedoelde oplossingswijze af te zien en te besluiten tot het vernieuwen van de windmolen en het daarin onderbrengen van de bestaande electro-motoren en ander in de zin van de hierboven vermelde herstelwerkzaamheden.

Provinciale Waterstaat van Groningen

Een voorstel tot verdeling van de na aftrek van de Rijkssubsidie resterende herstelkosten, o.m. over de in tijden van brandstof-fenschaarste bij deze molen belanghebbende aangrenzende waterschappen, is moeilijk op te stellen.

WILAGEN

Ik acht het gewenst eerst te weten, in hoeverre het waterschap Lage-land in normale tijdsperioden van de windaandrijving in plaats van de electro-motor voor de polderbemaling gebruik zal maken.

Ook de toekomstige onderhoudskosten zullen daarvan afhangen.

Besluit op
2.2. 1913

ONDERWIJ
minister

Evenals ik onlangs reeds bij de windmolen van de Zandjerpolder opmerk-te, verdient het aanbeveling, dat inzake de kostenverdeling een vaste gedragslijn wordt gevolgd. De Rijkswaterstaat heeft insake de wijze van berekening van de in beginsel toegezegde Rijkssubsidie in het molenonderhoud nog geen bepaald standpunt ingenomen. Dit zou te zijner tijd nader kunnen worden geregeld.

Wel zou aan de besturen van de aangrenzende waterschappen (Blo-kumerpolder, Heideschapperpolder) vaste mededeling kunnen worden ge-daan, dat zij tot een nader vast te stellen bijdrage in de onderhavige molenkosten zullen worden verplicht. Van laatstgenoemde waterschaps-besturen verwacht ik een grote tegenkanting tegen de uitvoering van laatstbedoeld beginsel om de kosten over de aangrenzende waterschap-pen te verdelen. De reacties op Uw mededeling zouden kunnen worden af-gewacht, alvorens laatstbedoelde kostenverdeling vast te stellen.

Ik geef U in overweging in bovenstaande zin te handelen en de Provinciale Molencommissie hiervan op de hoogte te stellen.

DE DIRECTEUR-HOOPDINGENIEUR
VAN DE PROVINCIALE WATERSTAAT: